

Izvedbeni plan nastave (syllabus¹)

Sastavnica	Odjel za klasičnu filologiju					akad. god.	2025./2026.
Naziv kolegija	Estetika u svakodnevnom životu starih Rimljana					ECTS	3
Naziv studija	Latinski jezik i rimska književnost						
Razina studija	☒ prijediplomski	☐ diplomski	☐ integrirani	☐ poslijediplomski			
Godina studija	☒ 1.	☒ 2.	☒ 3.	☐ 4.	☐ 5.		
Semestar	☒ zimski ☐ ljetni	☒ I.	☐ II.	☒ III.	☐ IV.	☒ V.	☐ VI.
Status kolegija	☐ obvezni kolegij	☒ izborni kolegij	☒ izborni kolegij koji se nudi studentima drugih odjela			Nastavničke kompetencije	☐ DA ☒ NE
Opterećenje	15	P	0	S	0	V	Mrežne stranice kolegija ☐ DA ☒ NE
Mjesto i vrijeme izvođenja nastave	učionica 137/ utorkom 14.15 – 15.00			Jezik/jezici na kojima se izvodi kolegij		hrvatski	
Početak nastave	2. 10. 2025.			Završetak nastave		23. 1. 2026.	
Preduvjeti za upis							
Nositelj kolegija	izv. prof. dr. sc. Diana Sorić						
E-mail	disoric@unizd.hr			Konzultacije	utorkom od 17.00 do 19.00		
Izvođač kolegija	izv. prof. dr. sc. Diana Sorić						
Vrste izvođenja nastave	☒ predavanja ☐ samostalni zadaci	☒ seminari i radionice ☐ multimedija i mreža	☐ vježbe ☐ laboratorij	☐ obrazovanje na daljinu ☐ mentorski rad	☐ terenska nastava ☐ ostalo		
Ishodi učenja kolegija	- na temelju antičkih izvora kritički interpretirati podatke o pojmu ljepote i tehnike uljepšavanja koje su se primjenjivale u starom Rimu; - u analizi tekstova ispravno koristiti terminologiju vezanu uz izradu i primjenu kozmetike i parfema u starom Rimu; - komentirati i objasniti specifičnosti u odjeći i obući kod žena i muškaraca; - objasniti uporabu nakita kao statusnog simbola; - opisati stilove frizura i ukrasa za kosu starih Rimljana u kontekstu određivanja kronologije i datacije; - identificirati utjecaje različitih kultura implementiranih u estetiku u svakodnevnom životu starih Rimljana - prepoznati i analizirati elemente rimskog načina uljepšavanja u suvremenom društvu.						
Ishodi učenja na razini programa	- kritički prosuđivati o pojedinim književnim pojavnostima u rimskoj književnosti u odnosu na društveno-povijesni kontekst (PL5); - identificirati utjecaje različitih kultura implementiranih u rimsku kulturu te vrednovati utjecaje antičke civilizacije na europsku kulturu (PL8); - kritički pristupati izvorima, interpretirati ih i koliko je moguće rekonstruirati (PL11); - identificirati i komentirati kulturne, društvene i povijesne procese u antičkome Rimu (PL15); - kritički procijeniti i pravilno koristiti znanstvenu i stručnu literaturu te primijeniti pravila akademskoga pisanja pri oblikovanju stručnoga i znanstvenoga rada (PL16).						
Načini praćenja studenata	☒ pohađanje nastave ☐ praktični rad ☐ kolokvij(i)	☐ priprema za nastavu ☐ eksperimentalni rad ☒ pismeni ispit	☐ domaće zadatke ☐ izlaganje ☐ usmeni ispit	☐ kontinuirana evaluacija ☐ projekt	☐ istraživanje ☐ seminar ☐ ostalo:		
Uvjeti pristupanja ispitu	redovito pohađanje nastave (minimalno 75%)						

¹ Riječi i pojmovni sklopovi u ovom obrascu koji imaju rodno značenje odnose se na jednak način na muški i ženski rod.

Ispitni rokovi	☒ zimski ispitni rok	☐ ljetni ispitni rok	☒ jesenski ispitni rok
Termini ispitnih rokova	27. siječnja 2026. u 14.00 sati 10. veljače 2026. u 14.00 sati		2. rujna 2026. u 14.00 sati 16. rujna 2026. u 14.00 sati
Opis kolegija	Kolegij obrađuje kulturu njege i uljepšavanja kod starih Rimljana kao neizostavnog aspekta antičke civilizacije, čiji je utjecaj na europsku kulturu prisutan do danas. Na temelju antičkih izvora i recentne literature studentima će se protumačiti te slikovno prikazati na koji su način stari Rimljani negovali i uređivali svoju kožu i kosu, koju su kozmetiku i parfeme koristili, kakvim su se nakitom ukrašavali te kakvu su odjeću i obuću nosili. Analizirat će se i tumačiti relevantni ulomci sačuvanih pisanih izvora (Ovidije, Plinije Stariji, Marcijal, Horacije itd). Osim toga, bit će riječi o nakitu i različitim stilovima frizura kao vrijednom alatu u određivanju kronologije i datiranja objekata. Predviđen je posjet Muzeju antičkog stakla (razgledavanje postava zbirke nakitnih predmeta te zbirke farmakološkog i kozmetičkog posuda) i Arheološkom muzeju Zadar (razgledavanje postava antičkog nakita). Kolegij je namijenjen studentima latinskog jezika i rimske književnosti, studentima grčkog jezika i književnosti te studentima drugih odjela Sveučilišta u Zadru.		
Sadržaj kolegija (nastavne teme)	1. Uvod; predstavljanje ciljeva i obveza Kolegija. 2. Izvori za poznavanje umijeća uljepšavanja kod starih Rimljana. Osnovni pojmovi (<i>cultus, ornatus, munditia, cosmetae</i> i dr.). 3. Kozmetika I: terminologija, kozmetičke supstancije (<i>cerussa, minium, rubrica, stibium, crocodilia</i> i dr.) njega, <i>make-up</i>, kozmetičke kutijice. 4. Kozmetika II: higijena, recepture priprava za njegu kože, Ovidijev priručnik <i>Medicamina faciei feminae</i>, antikozmetička tradicija. 5. Parfemi I: pojmovi (<i>per fumum, ars unguentaria, unguentarii, olea, odores</i> i dr.), Plinije Stariji o parfemima (XIII. knjiga <i>Prirodoslovlja</i>). 6. Parfemi II: spremnici za parfeme (<i>alabaster, aryballos, guttus, ampulla</i> i dr.), stakleni balzamariji. 7. Posjet Muzeju antičkog stakla (Zbirka antičkog stakla – kozmetičko i farmakološko posuđe). 8. Frizure I: stilovi frizura kroz rimsku povijest, simbolizam kod ženskih frizura, perike (<i>capillamentum, galerum</i>). 9. Frizure II: tretmani za kosu (bojanje, kovrcanje, njega uljima), ukrasi za kosu, prikazi frizura na kovanicama. 10. Odjeća i obuća I: izvori za poznavanje izgleda rimske odjeće i obuće, najvažniji muški i ženski odjevni predmeti, obuća. 11. Odjeća i obuća II: toga kao nacionalni simbol (<i>gens togata</i>), razlike u odijevanju kod žena (<i>nupta, matrona, mater familias, vidua</i>). 12. <i>Accessories</i>. 13. Nakit. 14. Posjet Arheološkom muzeju u Zadru (Postav antičkog nakita). 15. Radionica izrade nakita.		
Obvezna literatura	Napomena: Studenti će trebati pročitati samo najvažnija poglavlja iz ovdje navedenih naslova, a sve ostale nužne informacije iz navedene literature bit će inkorporirane u prezentacije na nastavi i/ili podijeljene u obliku sažetaka na hrvatskom jeziku (skripta). Literatura: - Croom, Alexandra. 2010. <i>Roman Clothing and Fashion</i>, Stroud: Amberly. (izabrana poglavlja) - Dayagi-Mendels, Michal. 1989. <i>Perfumes and Cosmetics in the Ancient World</i>, Jerusalem: Israel Museum - Johnson, Marguerite. 2016. <i>Ovid On Cosmetics: Medicamina Faciei Feminae</i>, London-New York: Bloomsbury. - Mesihović, Salmedin 2020. <i>Rimljani. Život, naslijeđe, sjećanje</i>. Sarajevo: Font. (izabrana poglavlja) - Musić, August. 2014. <i>Nacrt grčkih i rimskih starina</i>. Drugo dopunjeno izdanje. Zagreb: Ex libris. 2014. (izabrana poglavlja) - Stewart, Susan. 2007. <i>Cosmetics and Perfumes in the Roman World</i>. Stroud: Tempus. (izabrana poglavlja) Izvori (u prijevodu): - Horacije. 2015. <i>Ode i epode</i>. Preveo s latinskoga, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje. Zagreb: Edicije Božičević. (izbor) - Marcijal. 1998. <i>Epigrama</i>. Prevela i priredila Marina Bricko. Zagreb: Matica Hrvatska. (izbor) - Ovidije. 2001. <i>Ljubavi, Umijeće ljubavi, Lijek od ljubavi</i>. Zagreb: Signum. Medicinska naklada. (izbor) - Rimski satiričari: Horacije, Perzije, Juvenal 2014. Preveo s latinskoga, uvod napisao i sastavio bilješke Šimun Šonje. Zagreb: Edicije Božičević. (izbor) Itd.		

Dodatna literatura	-Bartman, Elisabeth. 2001. Hair and the Artifice of Roman Female Adornment, <i>American Journal of Archaeology</i>, Vol 105., No. 1, pp. 1-25. - Brilliant, Richard. 1993. Hairiness: A Matter of Style and Substance in Roman Portraits, <i>Studies in the History of Art</i>, Vol. 43, pp. 302-312. - Brun, Jean-Pierre. 2000. The Production of Perfumes in Antiquity, <i>American Journal of Archaeology</i>, Vol 104., No. 2., pp. 1-277-308. - Buljević, Zrinka. 2002. Stakleni balzamariji. <i>Longae Saloniae I</i> (tekst) i II (ilustracije), ur. E. Marin, Split: Arheološki muzej Split. - D'Ambra, Eve. 2020. Ideal Beauty and Adornment: A Roman Portrait of a Young Woman, <i>EuGeStA</i>, No. 10. pp. 207-232. - D'Ambrosio, Antonio. 2001. <i>Women and Beauty in Pompeii</i>, Italy: L'ERMA di BRETSCHNEIDER - Edmondson, Jonathan and Keith, Alison ed. 2008. <i>Roman Dress and the Fabrics of Roman Culture</i>. Toronto-Buffalo-London: University of Toronto Press. - Frangié-Joly, Dina. 2016. Perfumes, Aromatics, and Purple Dye: Phoenician Trade and Production in the Greco-Roman Period, <i>Journal of Eastern Mediterranean Archaeology & Heritage Studies</i>. Vol. 4., No. 1. pp. 36-56. - Marshal, F. H. 1911. <i>Catalogue of Jewellery, Greek, Etruscan and Roman in the Departments of Antiquities</i>, London: British Museum, BPM. - Mihovilić, Kristina. 1979. Prstenje i naušnice rimskog doba Slovenije, <i>Arheološki vestnik</i>, vol. 30. str. 223-239. - Millington Evans, M. – Evans, L. 1906. Hair-Dressing of Roman Ladies as Illustrated on Coins, <i>The Numismatic Chronicle and Journal of the Royal Numismatic Society</i>, Vol. 6. pp. 37-65. - Olson, Kelly. 2017. <i>Masculinity and Dress in Roman Antiquity</i>, New York: Routledge. - Olson, Kelly. 2018. <i>Dress and the Roman Woman</i>, New York: Routledge. - Olson, Kelly. 2009. Cosmetics in Roman Antiquity: Substance, Remedy, Poison, <i>The Classical World</i>, Vol. 102, No. 3, pp. 291-310. - Sebesta, J. L. and Bonfante, L. ed. 1994. <i>The World of Roman Costume</i>, Wisconsin: The University of Wisconsin Press. - Vout, Caroline. 1996. The Myth of the Toga: Understanding the History of Roman Dress, <i>Greece & Rome</i>, Vol. 43. No. 2. pp. 204-220.						
Mrežni izvori							
Provjera ishoda učenja (prema uputama AZVO)	Samo završni ispit						
	☒ završni pismeni ispit		☐ završni usmeni ispit		☐ pismeni i usmeni završni ispit		☐ praktični rad i završni ispit
	☐ samo kolokvij/zadaci	☐ kolokvij / zadaci i završni ispit	☐ seminarski rad	☐ seminarski rad i završni ispit	☐ praktični rad	☐ drugi oblici	
Način formiranja završne ocjene (%)	Pohađanje nastave 10%, priprema za nastavu 10%, aktivno sudjelovanje u diskusijama 10%, pismeni ispit 70%.						
Ocjenjivanje kolokvija i završnog ispita (%)	0-49	% nedovoljan (1)					
	50-62	% dovoljan (2)					
	63-75	% dobar (3)					
	76-88	% vrlo dobar (4)					
	89-100	% izvrstan (5)					
Način praćenja kvalitete	☒ studentska evaluacija nastave na razini Sveučilišta ☐ studentska evaluacija nastave na razini sastavnice ☐ interna evaluacija nastave ☒ tematske sjednice stručnih vijeća sastavnica o kvaliteti nastave i rezultatima studentske ankete ☐ ostalo						
Napomena / Ostalo	Sukladno čl. 6. <i>Etičkog kodeksa</i> Odbora za etiku u znanosti i visokom obrazovanju, „od studenta se očekuje da pošteno i etično ispunjava svoje obveze, da mu je temeljni cilj akademska izvrsnost, da se ponaša civilizirano, s poštovanjem i bez predrasuda“. Prema čl. 14. <i>Etičkog kodeksa</i> Sveučilišta u Zadru, od studenata se očekuje „odgovorno i savjesno ispunjavanje obveza. [...] Dužnost je studenata/studentica čuvati ugled i dostojanstvo svih članova/članica sveučilišne zajednice i Sveučilišta u Zadru u cjelini, promovirati moralne i akademske vrijednosti i načela. [...] Etički je nedopušten svaki čin koji predstavlja povredu akademskog poštenja. To uključuje, ali se ne ograničava samo na: - razne oblike prijevare kao što su uporaba ili posjedovanje knjiga, bilježaka, podataka, elektroničkih naprava ili drugih pomagala za vrijeme ispita, osim u slučajevima kada je to izrijekom dopušteno;						

	- razne oblike krivotvorenja kao što su uporaba ili posjedovanje neautorizirana materijala tijekom ispita; lažno predstavljanje i nazočnost ispitima u ime drugih studenata; lažiranje dokumenata u vezi sa studijima; falsificiranje potpisa i ocjena; krivotvorenje rezultata ispita“. Svi oblici neetičnog ponašanja rezultirat će negativnom ocjenom u kolegiju bez mogućnosti nadoknade ili popravka. U slučaju težih povreda primjenjuje se <u>Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Zadru</u>. U elektronskoj komunikaciji bit će odgovarano samo na poruke koje dolaze s poznatih adresa s imenom i prezimenom, te koje su napisane hrvatskim standardom i primjerenim akademskim stilom. U kolegiju se koristi Merlin, sustav za e-učenje, pa su studentima/cama potrebni AAI računi. <i>/izbrisati po potrebi/</i>
--	--